

Katolsk karismatisk förnyelse. Svar till Kontaktgruppen för synodarbetet i Stockholms katolska stift.

Detta svar är sammanställt av Bengt Malmgren, Lillemor Hallin och Kerstin Jonsson med utgångspunkt från tidigare liv och erfarenheter inom Karismatiska förnyelsen i Sverige. Alla tre har varit verksamma inom AKKS (Arbetsgruppen för Karismatisk förnyelse i Katolska kyrkan i Sverige), Lillemor Hallin var ordförande åren 1984 – 2007.

Den karismatiska förnyelsen är ingen begränsad "rörelse" och har inga "medlemmar". Den erbjuder sina erfarenheter och kunskaper till hela Kyrkan. Den är inriktad på att ta emot den helige Andes fulla liv i ett förtroendefullt samarbete mellan präster och lekmän. Till Stiftsynoden i Stockholms katolska stift 1995 sammanställde AKKS ett dokument, "Vad kan Karismatiska förnyelsen bidra med till Katolska kyrkan idag". Det äger aktualitet också idag.

Förnyelsen är mycket liten i Sverige. Från 1970 till början på 2000-talet var en aktiv period med konferenser, bönegrupper, Liv-i-Anden-seminarier, ekumeniskt samarbete nationellt och lokalt, social mission och annat. För närvarande är tendensen vikande med få människor engagerade, men man kan ändå tydligt skönja tendenser i dess kallelse och uppgift.

CHARIS är den av påve Franciskus inrättade strukturen för att ge ledning och service åt alla uttryck för den Karismatiska förnyelsen i världen och regleras av statuter och är underställd Dikasteriet för lekmen, familjen och livet. Enligt statuterna skall i varje land (eller för varje biskopskonferens) finnas en gemenskap, Charis National Service of Communion (CNSC) som alla grupper som definierar sig som karismatiska erbjuds att ansluta sig till. På så sätt får man tillgång till den vägledning och det stöd som CHARIS erbjuder, t.ex. kvalificerade kurser för funktionärer och ledare.

I de nordiska länderna finns ingen CNSC ännu upprättad, de få grupper som finns fungerar oberoende av varandra. Ibland tas på privat initiativ högprofilerade karismatiska präster hit från andra delar av världen för konferenser och retreatar. I bästa fall bär det frukt som kommer det missionerande arbetet i församlingarna till del, men karismatiska grupper är inte befriade från problem och misstag, som alltför stor exklusivitet, tron att man besitter gåvor som gör att man står över behovet av ledning från kyrkans ordinarie auktoriteter etc. Det finns ett behov av att kyrkoherdarna orienterar sig om vilka grupper som finns i resp. församling, inte bara för att söka samarbete och ta till vara dessas missionerande potential, men också för att ge pastoral ledning och bidra till stadga.

Ett särskilt dokument, brevet [Iuvenescit Ecclesia](#) gavs ut av Troskongregationen 2016 till vägledning för biskoparna angående relationen mellan hierarkiska och karismatiska gåvor i Kyrkans liv och mission. Det är en bra utgångspunkt i kontakten med de karismatiska grupperna.

Svar utifrån de tio frågeställningarna:

1. LEDSAGARNA (*MEDVANDRARNA är ett ord som bättre uttrycker vad som avses*)

Vår kyrka består av alla döpta som är upptagna i Katolska kyrkans fulla gemenskap, men också de döpta som inte är upptagna i Katolska kyrkans fulla gemenskap utan tillhörande andra samfund. Med de sistnämnda har vi har dopet, trosbekännelsen och livet i den helige Ande gemensamt. De är inte bara föremål för evangelisation, utan också medarbetare i den större ekumeniska gemenskapen och vi har mycket att lära av dem.

Ytterst är det Kristus som i sin översteprästerliga förbön uppmanar oss att vandra tillsammans. Han ber för sin kyrkas enhet och ber oss vara ett för att kunna ge ett trovärdigt vittnesbörd i världen. Mera konkret idag är det biskop Anders och påve Franciskus med stöd av Katolska kyrkans tydligt formulerade lärodokument alltsedan Andra Vatikankonciliet som ber oss att på djupet reflektera över och besinna vårt uppdrag som katolskt kristna i världen. Att evangelisationen är en angelägenhet för hela kyrkan, alla döpta, och att det sker både i handlingar och ord, genom den sociala dimensionen, och genom en klar och tydlig bekännelse av vår tro på Jesus Kristus har tydligt framhävts i kyrkliga dokument alltifrån VCII och Paulus VI's Evangelii nuntiandi till de uppfordrande formuleringarna riktade till alla kristna i påve Franciskus apostoliska maning Evangelii gaudium.

2. LYSSNANDET

Grundläggande är att lyssna till Evangeliet och höra det på nytt. Vi behöver lyssna till den helige Ande och urskilja Andens röst i våra hjärtan och förvänta att han talar till oss idag som under kyrkans första tid. För detta krävs undervisning. Karismatiska förnyelsen erbjuder Liv i Anden-seminarier som en introduktion till Andens fulla liv.

Ett grundläggande problem är bristen på balans mellan präster och lekfolk där prästrollen överbetonas och lekmännens roll reduceras så att deras potential som aktiva medarbetare inte blir utnyttjad, påve Franciskus brukar använda termen klerikalism för att beskriva det. Det är en stereotypi som sitter i väggarna och det är inte främst prästerna som upprätthåller den, utan lika mycket lekmännen genom sina förväntningar.

Många lämnas utanför idag, förtroendet för kyrkan minskar, trons låga hålls inte levande. Endast radikal omvändelse och en öppenhet för den helige Andes fulla liv kan vända trenden. Den karismatiska förnyelsen vill föra människor in i ett personligt förhållande till Jesus Kristus, fyllt av den helige Ande, i Kyrkans och församlingens gemenskap.

Den processen måste börja med lyssnande. Karismatiska bönegrupper har en låg tröskel in, alla som vill delta i en småskalig bedjande gemenskap eller är i en situation i livet där man önskar förbön och mänskligt stöd är välkomna.

4. GUDSTJÄNSTEN

Allt börjar i bön: När organisationen och församlingslivet sviktar är det viktigt att återvända till bönen. Det sker i den personliga bönen, i bönegrupperna och i Mässan. För våra karismatiska bönegrupper är detta en huvudangelägenhet. Många har genom den karismatiska förnyelsen kommit tillbaka till Kyrkan eller nyupptäckt hennes rikedom. Sakramenten har fått ny betydelse.

Genom den själavård som ofta kommit in i bönegruppernas verksamhet har många börjat bikta efter åratals uppehåll.

Vi bör vara beredda på att Gud hör våra böner och vara öppna för den helige Andes ingivelser. Karismatisk förnyelsen vill vara i interaktion med församlingen, lyssna till och pröva Andens ingivelser i församlingsgemenskapen och ta steg framåt när Anden kallar. Om vi inte brukar våra nådegåvor och agerar då Anden kallar kommer gåvorna att förtvina och ingen frukt frambringas. Faran att bli en isolerad klubb för särskilt fromma måste till varje pris undvikas.

Karismatisk förnyelsen vill bidra till att i samverkan med prästerna bygga upp församlingarna genom ett intensifierat böneliv, undervisning/utbildning av lekfolk, inrättande av olika tjänster som t.ex. bönegrupsledare, samtalsledare, kursledare osv.

5. MEDANSVAR I UTSÄNDNINGEN

Varje gång en icke-katolik kommer i kontakt med Kyrkan är den enskilde katoliken kallad att vittna om sin tro, i handling och ord, allt efter situation. Jag vittnar om min tro genom att göra mitt arbete väl, vara en god medmänniska, sprida kärlek där jag är - oavsett om de andra vet att jag är kristen eller ej. Det är Gud som lever i mig, som ska beröra de andra. Vi bör också alltid vara beredda att när rätt tillfälle bjuds, ge skäl för vår tro genom ett klart vittnesbörd om Jesus Kristus.

Karismatisk förnyelsen stödjer katolikerna i detta genom att medvetandegöra alla om uppdraget och genom uppbyggnadsarbete av olika slag. Själavård, samtal, bön för helande. Reträtter för äkta par. Dela erfarenheter i våra bönegrupper, förbön för det nätverk av relationer (oikos) människorna i grupperna befinner sig i och medvetandegöra sändningsorden i slutet av Mässan. I den tidiga kyrkan var Andens gåvor och frukter självklara. Utan dem ingen evangelisation. Kyrkan behöver åter fyllas med kraft: *"Den som tror på mig han skall utföra gärningar som jag och ännu större"* (Joh 14:12), Apg 2:2 ff och helighet: *"Andens frukter är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trofasthet, ödmjukhet och självbehärskning"* (Gal. 5:22-23).

6. ATT FÖRA EN DIALOG I KYRKAN OCH SAMHÄLLET

Karismatisk förnyelsen vill föra en dialog med hela kyrkan. Den helige Ande förenar och känner inga gränser. Öppenhet för Andens dop och de andliga nådegåvorna och frukterna är inte en särskild spiritualitet, det är Kyrkans spiritualitet, de är ämnade för alla.

7. ANDRA KRISTNA KYRKOR OCH SAMFUND

Andens fulla liv och de andliga nådegåvorna känner inga samfundsgränser. Det innebär att katolska karismatiker har mycket bra kontakt och samarbete med karismatiska kristna i andra samfund, t.ex. Pingströrelsen, Oas-rörelsen (Svenska kyrkans karismatiska förnyelserörelse), EFS-gemenskapen i S:ta Clara lutherska kyrka i Stockholm, andra nya pingstkarismatiska samfund. Vi ber tillsammans, arrangerar gemensamma konferenser som skett t.ex. i S:ta Clara och i Katolska domkyrkan, deltar i ekumeniska bönegrupper, har gemensamma sociala projekt, gemensamma utbildningar, t.ex. Liv i Anden-seminarier, delvis gemensam själavård (typ samtal med förbön).

Det innebär inte att alla hinder för enheten är undanröjda. Från vårt katolska perspektiv är det givetvis en svårighet att vi inte kan fira gemensam eukaristi. Men från att på 1970-talet mött en

ganska oförstående syn på oss katoliker från andra samfund finns idag en respekt för olikheter, vilket inte hindrar samarbete på de områden som är gemensamma. T.ex. har katolsk undervisning länge varit efterfrågad i Oas-rörelsen. P Raniero Cantalamessa, kardinal Anders Arborelius och Lillemor Hallin, har alla vid flera tillfällen undervisat där.

8. AUKTORITET OCH DELTAGANDE

Karismatiska förnyelsen önskar tjäna hela kyrkan och ta ansvar i en anda av gemenskap och delaktighet. Våra församlingsanknutna bönegrupper vill gärna stå till hela församlingens förfogande och vara en integrerad del av församlingens liv. Grupperna erbjuder en plats för dem som önskar be och dela erfarenheter i en mindre gemenskap, och välkomnar dem som i olika situationer i livet önskar stöd i förbön och gemenskap.

Det finns en stor potential i smågrupper. Många sådana med olika inriktning finns i församlingarna, de är resurser som kan tas tillvara i missionens tjänst ännu bättre genom satsningar på samarbete och ledarutbildning. I karismatiska förnyelsen har vi haft kontakt med församlingar som medvetet satsar på cellgrupper för evangelisation. En sådan församling är San Eustorgio katolska församling i Milano. Man anordnar varje år internationella seminarier, och från Sverige gjorde vi studiebesök där under 1990-talet. Det inspirerade oss till att införliva en del av deras utbildningsmaterial i AKKS´ evangelisationsprogram, en utbildning bestående av 4 grundkurser (se under punkt 10).

Församlingen har en stor evangeliserande uppgift och möjlighet. Att människor hälsas välkomna vid kyrkdörren, att predikan är kärleksfull och kristocentrisk, att förbönsdelen även har plats för personliga förbönsämnen, att nykomlingar tas om hand vid kyrkkaffet: den typiska svenska seden med kaffedrickning efter söndagsmässan, att församlingen överhuvudtaget framträder som en kärleksfull gemenskap - allt detta gör att den växer.

Den "nya evangelisation" som påven idag talar om i varje land han besöker är en kallelse till hela Kyrkan. Det karismatiska världsvida samarbetsnätet och karismatikernas beredvillighet att gå i tjänst för Kyrkan gör att dessa ofta blivit pionjärer.

9. URSKILJA OCH AVGÖRA

Katolska kyrkan är till stor del en hierarkiskt uppbyggd organisation. I liturgin och sakramentsförvaltningen har alla sina givna roller, prästens och övriga aktörers agerande är reglerat och det finns uttömmande svar på hur var och en skall agera. Även om det finns utrymme för improvisation sätter detta sin prägel på hela organisationen, även utanför liturgin.

Men kyrkan består också från början av en lika viktig karismatisk dimension där de andliga nådegåvorna förväntas utövas av alla, såväl lekmän som de vigda tjänarna. Inom Karismatiska förnyelsen söker man etablera ett nära och förtroligt samarbete mellan lekmän och präster, en öppenhet för att lyssna till den helige Ande och varandra och i ljuset av det tyda tidens tecken.

I församlingarna idag ser vi inte mycket av samarbete mellan de karismatiska grupperna och kyrkoherdar och präster. Det finns en stor potential i att utveckla ett närmare samarbete här: Gud har betydligt mycket mer att ge till kyrkan än vad hon hittills tagit emot.

10. ATT LÄRA SIG I SYNODALITET

AKKS introducerade på 1990-talet AKKS EVANGELISATIONSPROGRAM som ett svar på Andra Vatikanconciliets kallelse att mobilisera Guds folk, i synnerhet lekfolket, till evangelisation. Det presenteras här i korthet, då det förmodas kunna ge impulser och inspiration för program anpassade till dagens behov i kyrka och församlingar.

Programmet består av 4 grundkurser: 1) Nytt liv i den helige Ande ("Liv i Anden seminarier"). 2) Bön för helande (med inspiration från den katolska kyrkan i USA). 3) Praktisk evangelisation. 4) Evangelisation i församlingen med hjälp av cellgrupper. Kursen syftar till att introducera en evangelisationsmodell där - när den väl är utbyggd - hela församlingen tar sitt ansvar. Innehåller momenten Oikos-evangelisation, att ge Kristus vidare, andlig utveckling, cellgruppens dynamik, ledarskap, lärjungaskap.

Målsättning med programmet var att ge kunskap om vad Bibeln och Kyrkan säger om evangelisation, föra de studerande fram till en förnyad och fördjupad Kristus-relation, hjälpa de studerande att vända sig bort från synd och leva ett Kristuscentrerat liv lett av den helige Ande, kalla till gemensam bön för förnyelse av jordens ansikte och utrusta och träna de studerande att evangelisera på ett sätt som motsvarar vars och ens personliga kallelse.

Programmet var ekumeniskt inriktat, Intresserade från andra kristna samfund var välkomna och lärarna/handledarna i de olika delkurserna bestod i regel av ekumeniska team.

/Bengt Malmgren, Lillemor Hallin, Kerstin Jonsson

Referenser:

Killian McDonnell OSB, George Montague SM (red) Blås Liv i Nådegåvan – Vad har dopet i den helige Ande att göra med att bli kristen? (AKKS 1994)

Lillemor Hallin: Strömmar av Liv (Kornet 1997, Libris 2006)

Lillemor Hallin: LäkeDOM i Kristus (Libris 2003)

Lillemor Hallin: Något om Katolsk Karismatisk förnyelse i Sverige 1972-2007 (Isidor Nätverk och Data 2017)

Lillemor Hallin: Gud kallar vanliga människor till att bygga upp hans rike. – Om den andliga förnyelsen i Danderyd och Täby 1970 – 1990-tal (Isidor Nätverk och Data 2019)

AKKS evangelisationsprogram

[YouTube-film om Cellgruppssystemet i församlingen för evangelisation. San Eustorgio församling i Milano.](#)

Karismatisk förnyelse i Sverige, hemsida <http://karismatiskfornyelse.se>

CHARIS hemsida <http://charis.international/en>